

tar una federación peninsular que le permitiese conservar su autonomía como nosotros conservaremos la nuestra, á la sombra de una sola bandera y en el seno de una sola nación.

Los Estados Unidos de Europa, que son el ideal de nuestro siglo, pueden y deben comenzar en España. Nuestra posición geográfica, nuestra independencia inquebrantable, nos dan todos los medios de iniciar esta gloriosísima obra. La opinión europea nos auxilia de una manera poderosa. En Francia, hasta los partidos más conservadores sienten una aspiración vivísima á tener asegurado su hogar, su conciencia, sus derechos, su dignidad de ciudadanos contra un nuevo 2 de Diciembre, contra un nuevo 18 de Brumario, y buscan los gérmenes federales que no han traído á su actual bizantina decadencia. En Alemania, todos los liberales afirman ya que la federación republicana es la única defensa contra el cesarismo militar de Prusia, y la autocracia infame que siempre queda en el fondo de la política del Austria. Italia, que está deshonorada y arruinada por su corte, cuyas serviles complacencias con Napoleón han traído días nefastos como el día de Aspromonte y Mentana, Italia comprende que la coronación de su unidad en Roma podría ser el comienzo de una decadencia tan larga y tan horrible como la decadencia del imperio romano, si no animase esa unidad con la federación de las maravillosas ciudades en cuyas repúblicas renacieron, para gloria del género humano, las artes y las ciencias.

Y ninguno de estos países teme por su nacionalidad, por su independencia. Al contrario, saben que las federaciones salvan la unidad nacional, con una energía sin ejemplo. Cuando los reaccionarios, por defender sus privilegios religiosos, promueven guerras como la guerra de Sonderbun, la República engendra generales ciudadanos como Dufour, que fortalece la unidad de Suiza, y cuando los esclavistas pretenden desgarrar los Estados Unidos, la República engendra á Grant, que dispersa con su espada á los negros y demuestra la fuerte unidad que existe en el seno de las nacionalidades libres.

Continuad, pues, amigos, en la propaganda razonada de nuestras ideas y en la organización legal de nuestras fuerzas. Contamos con la conciencia de nuestro siglo para este gran trabajo, y para triunfar tenemos libres las reuniones, libre la prensa, libre la tribuna y en las manos el más grande instrumento de progreso, el sufragio universal. Perseveremos en el entusiasmo por nuestras ideas, en la sensatez de nuestra conducta, y estemos seguros de que nuestro destino es comenzar en esta tierra gloriosísima la federación de los Estados Unidos de Europa, fórmula que nos ha dado la ciencia y que realizará una política inspirada en el amor á la libertad y la justicia.

Salud y fraternidad. — Madrid, 28 de Mayo de 1869.

PROYECTO de Constitución para el Estado Catalán, de 2 de mayo de 1883.

DETERMINACIÓ DE LES FACULTATS QUE L'ESTAT DE CATALUNYA, EN ÚS DE SA SOBIRANIA, DELEGARIA A LA FEDERACIÓ O CONJUNT DEL ESTATS ESPANYOLS O IBÈRICS

Primer. Les referents al medis de què el comerç necessita per a sa seguratat i son desenrotllo, i aixís otorgaria les atribucions necessàries als poders federals per a què cuidassen de tot lo relatiu a

- A. Camins generals i corrents navegables.
- B. Costes i zona marítima.
- C. Aduanes.
- D. Correus i telègrafos.
- E. Tipo i llei de la moneda, i dels pesos i mides.
- F. Llegislació fluvial i marítima. Còdic de comerç i procediment mercantil.

Segon. Les facultats necessàries per a tot lo relatiu a la propietat literària, artística i industrial, privilegis d'invenció i marques de fàbrica.

Tercer. Les facultats referents a les relacions polítiques, administratives i jurídiques entre les Regions o Estats de la Federació, i aixís Catalunya otorgaria les atribucions necessàries als poders federals per a la decisió de totes les qüestions interregionals i repressió de les lluites que poguessen originar; i al propi temps perquè aprovés o desaprovés los tractats o pactes que entre dos o més regions se fessen sobre interessos que li fossen comuns.

Quart. Le facultats necessàries per a jutjar i castigar les usurpacions que les regions fessen de les facultats de la Federació.

Quint. Les facultats indispensables per a la defensa de l'ordre en les regions, perquè una vegada alterat en qualsevolga d'elles, pugui la Federació ajudar a restablir-lo, sempre que la regió ho reclami, o fos la rebellió de tal naturalesa que comprometés la seguretat de l'Estat.

Sisè. Les facultats indispensables per a la garantia i defensa dels drets inherents a la personalitat humana, entenen-se com a tals per Catalunya, los consignats en lo títol tercer de la Constitució aprovada.

Setè. Les facultats necessàries per a sostindre i garantir la igualtat social per a tots los espanyols, i aixís Catalunya otorgaria als poders federals les atribucions necessàries per a què tots los espanyols, sens distinció de regions, tinguessen lliure i expedita

la facultat d'aveïnar-se i exercir sa indústria o professió en qual-sevol punt de la Federació, essent vàlids en tota ella los títols acadèmics expeditos ab arreglo a dret en qualsevolga regió; la de reclamar justícia i obtindre l'emparo de les lleis en tots los pobles de la República; la de conseguir la validès en totes les regions dels contractes otorgats en cada una ab arreglo al dret vigent en totes les regions dels autos i sentències dictats en deguda forma per qual-sevol tribunal de la Federació.

Vuitè. Les necessàries facultats per a establir i conservar les relacions internacionals; i aixís Catalunya otorgaria les atribucions necessàries als poders federals per a tot lo referent a la Diplomàcia, a la Pau, a la Guerra i a la celebració de Tractats.

Novè. Les facultats indispensables per a què los poders federals tinguen los medis d'exercir ab eficàcia les que s'acaben d'enumerar, i per consegüent les referents a l'organització de tribunals federals i d'un exèrcit i una armada, aixís com la fixació dels gastos, imposició i reparto dels tributs necessaris per a cubrir-los proporcionalment entre totes les regions.

Acord del Congrés Regional Federalista celebrat del 23 d'abril al 3 de maig de 1883.

PROJECTE de Constitució per a l'Estat Català.

Aprovat pel Congrés Regional Federalista el dia 2 de maig de 1883

Lo Poble català, i en son nom los infrascrits Diputats, perfectament cerciorats de què los Municipis compresos en les circumscripcions que respectivament representen, volen continuar formant part de la Regió Catalana, acorden la següent Constitució o Pacte polític fonamental de Catalunya:

TÍTOL PRIMER

Del territori de Catalunya

Art. 1. L'Estat Català es sobirà i autònom, sens altres limitacions que les derivades del Pacte federal que l'uneix a les demés Regions espanyoles.

Totes les atribucions o facultats no delegades expressament a la Federació en virtut de dit pacte, s'entenen compreses dins de la Sobirania de Catalunya.

Art. 2. Cap poder té la facultat de rompre la unitat de la regió catalana, que queda reconstituïda en virtut del present Pacte, ni d'enagenar per cap concepte el tot o part de dit territori, ni de mermar en lo més mínim los atributs constitutius de sa sobirania.

TÍTOL II

Dels catalans i de sos devers polítics

Art. 3. Són catalans: 1) Tots los nascuts a Catalunya. 2) Los fills de pare o mare catalans, encara que hagin nascut a fora de Catalunya. 3) Los de fora de Catalunya que hagin obtingut carta de naturalesa. 4) Los que sens ella hagin guanyat veïnat en qual-sevol poble de Catalunya.

Art. 4. Venen obligats tots los catalans, no sols a obeir les lleis catalanes i a respectar les autoritats establertes segons elles en Catalunya, sinó també a contribuir en proporció dels seus havers als gastos de l'Estat català.

Igual respecte i obediència deuen a les lleis i autoritats que per dret exerceixin jurisdicció en la Federació espanyola, i del mateix modo estan obligats a contribuir en la dita proporció als gastos generals de la Federació, exigits per autoritat llegalítima i en la forma deguda.

Art. 5. Tot català està aixís mateix obligat a defensar la pàtria ab les armes, no sols dintre del territori de Catalunya, sinó també fora d'ella, ab arreglo a les lleis particulars de l'Estat i a les generals de la Federació.

TÍTOL III

Drets dels catalans i de quants sense ser-ho es trobin a Catalunya, i garanties d'aquestos drets

Art. 6. Tota persona tindrà assegurats en Catalunya, sense que cap poder tingui facultats per a cohibir-los, ni cap llei autoritat per a mermar-los, tots los drets naturals, xo és:

1. Lo dret a la vida, a la seguretat i a la dignitat de la vida.
2. Lo dret al lliure exercici, manifestació i difusió del pensament; i a la lliure expressió de la consciència.
3. Lo dret de reunió i d'associació pacífiques.
4. La llibertat del treball, de la industria, del comerç interior i del crèdit.

5. Lo dret de propietat, sens facultat de vinculació ni amortisació.

6. La igualtat davant la llei.

7. Lo dret a ser Jurat i a ser jutjat per los Jurats, i lo dret a la defensa llibèrrima en judici.

Art. 7. Ningú en Catalunya pot ser detingut ni pres, sinó per causa de delictes.

Art. 8. Tot detingut serà posat en llibertat o entregat a l'autoritat judicial dintre de les 24 hores següents a la detenció, devent aquesta deixar-se sense efecte, o elevar-se a presó dintre de les 72 hores d'haver-se entregat lo detingut al Jutge competent, i devent la providència que es dicti notificar-se a l'interessat dins del mateix plaço.

Art. 9. Ningú pot ser pres, sinó en virtut de manament de Jutge competent, lo qual se ratificarà o reposarà, oït lo presunt reu, dins de les 72 hores següents a l'acte de la presó.

Art. 10. La detenció i la presó provisional se limitaran a l'adopció de les mides més precises per a la seguretat del detingut o pres, proscribint-se en absolut tota vexació innecessaria.

Art. 11. S'establirà un sistema de fiances excarcelàries per a tot los acusats de delictes menys graves, facilitant-se la llibertat provisional dels mateixos en quant sigui compatible ab la seguretat de què han de comparèixer sempre i quan siguin cridats davant del Tribunal. A l'establir-se dit sistema de fiances, se tindrà en compte la posició o fortuna del processat per a exigir-li segons aquella síguia.

Art. 12. Ningú pot entrar en lo domicili d'un català, ni d'altre persona resident a Catalunya, sense son consentiment, excepte en los casos urgents d'incendi, inundació o altre perill anàleg o d'agressió procedent de dintre, o per a auxiliar a persona que necessiti socorro, sense que fora d'aquestos casos pugui decretar-se dita entrada més que per Jutge competent.

Ab tot, quan un delinqüent trobat *infraganti*, i perseguit per l'autoritat o sos agents se refugii en son domicili, podran aquestos penetrar en ell sols per l'acte de l'aprehensió, i si es refugiés en lo domicili agè, precedirà requeriment a l'amo del mateix.

Art. 13. Cap català pot ser compelit a mudar de domicili o residència sinó en virtut de sentència executòria.

Art. 14. En cap cas podrà detenir-se ni obrir-se per l'autoritat governativa la correspondència confiada al correu, ni tampoc detenir-se la telegràfica. Però, en virtut d'auto de Jutge competent,

podrà detenir-se una i altra correspondència, i també obrir-se en presència del processat la que se li dirigeixi per lo correu.

Art. 15. Tot auto de presó, de registre de morada o de detenció de la correspondència escrita o telegràfica, serà motivat. Quan l'auto no tingui aquest requisit, o quan los motius en què s'hagi fundat se declarin ilegals en judici, o notòriament insuficients, la persona que hagi sigut presa, o qual presó no s'hagi ratificat dins del plaço senyalat en l'article 9, o qual domicili hagi sigut allanat, o qual correspondència hagi sigut detinguda tindrà dret a reclamar del Jutge o Tribunal que hagi dictat l'auto una indemnisació proporcionada al dany causat, però jamai inferior a 500 pessetes.

Los agents de l'autoritat pública estaran aixís mateix subjectes a la indemnisació que reguli lo Jutge quan rebin en presó a qualsevol persona, sens manament en que s'inserti l'auto motivat, o quan la retinguin sens que dit auto hagi sigut ratificat dins del termini abans dit.

Art. 16. L'autoritat governativa que infringeixi lo prescrit en los articles 8, 9, 10, 12, 13 i 14 incurrirà, segons los casos, en delictes de detenció arbitrària o d'allanament de morada, i ademés quedarà subjecte a la indemnisació prescrita en lo parrafo segon de l'article anterior.

Art. 17. A igual indemnisació tindrà dret tot detingut que dins del termini de les dites 24 hores no hagi sigut entregat a l'autoritat judicial. Si lo Jutge dins del termini també expressat de 72 hores, no elevés a presó la detenció, deurà indemnizar al detingut del modo expressat en l'article 15.

Art. 18. Cap català pot ser processat ni sentenciat sinó per Jutge o Tribunal competent, en virtut de lleis anteriors al delictes, i ab arreglo a lo que aquestes prescriguin. De cap manera podran crear-se Tribunals extraordinaris, ni Comissions especials per a conèixer de cap delictes.

Art. 19. Tota persona detinguda o presa sens les formalitats expressades, o fora dels casos previstos en aquesta Constitució, serà posada en llibertat, a petició seva o de qualsevol català.

La llei determinarà la forma de procedir sumàriament en aquests casos, sense que de cap modo lo precedent púguia durar més de 48 hores; i també determinarà les penes en què incórrien los que manaren, executaren o feren executar, la detenció o presó illegal.

Art. 20. Essent la propietat inviolable, ningú podrà ser privat, temporal o perpetuament, de sos béns o drets, ni perturbat en la possessió dels mateixos sinó en virtut de sentència judicial.

Serán personalment responsables del dany causat los funcionarios públics que infringeixin l'anterior precepte.

S'exceptuen d'ell los casos d'incendi i inundació, o altres d'anàloga urgència.

Art. 21. Ningú pot ser expropiat de sos béns sinó per causa d'utilitat pública i en virtut de manament judicial, lo qual no podrà executar-se sense prèvia indemnició, regulada per la mateixa autoritat ab intervenció d'aquell a qui hagi d'expropiar-se.

Art. 22. Ningú està obligat a pagar contribució que no hagi sigut votada per les Corts o per les Corporacions populars, legalment autorisades per a imposar-la, o qual cobrança no es faci en la forma prescrita per la llei.

Incurrirà en lo delictes d'exacció ilegal tot funcionari que pretenguia exigir, o exigèsquia lo pago d'una contribució sens los requisits prescrits en aquest article.

Art. 23. Tot català major de 21 anys i que es trobi en lo ple ús de sos drets civils, tindrà dret a ser elector i elegible. També tindran igual dret les dones catalanes de la mateixa edat que, gosant de sos drets civils, posseeixin un títol acadèmic o professional.

Art. 24. Cap català podrà ser privat:

Del dret de manifestar lliurement ses idees i opinions, ja de paraula, ja per escrit, valent-se de la impremta o d'altre procediment semblant.

Del dret de reunir-se i associar-se pacíficament per a tots los fins de la vida humana que no siguien contraris a la moral pública.

Del dret de dirigir peticions individual o colectivament a les Corts, i als demés poders i autoritats de Catalunya.

Art. 25. No podrà exercitar-se colectivament per a cap classe de força armada lo dret de petició, però podran exercir-lo individualment los que formin part d'una d'aquestes forces, mentres siga sobre assumptos que no estiguen relacionats ab lo cos o institució del qual formin part.

Art. 26. Ni per les lleis ni per les autoritats podrà establir-se cap disposició preventiva que es refereixi a l'exercici dels drets en aquest títol definits.

Tampoc podran establir-se la censura, dipòsits ni editor responsables per a lo periòdics.

Art. 27. Los delictes que es cometin ab ocasió de l'exercici dels drets expresats en lo títol present, seran penats per los Tribunals ab arreglo a les lleis comunes.

Art. 28. Les autoritats poden prohibir los espectacles que ofènguen al decoro, a les bones costums o a la decència pública.

Art. 29. Les reunions a l'aire lliure i les manifestacions, sols podran fer-se de dia, i mai podran obstruir la via pública ni celebrar-se als voltants del Ajuntaments, Corts, ni Tribunals.

Art. 30. Ningú impedirà, suspendrà, ni disoldrà cap associació quals estatuts siguien oficialment coneguts, i qual individuus no contràiguen obligacions atemptatòries a la seguretat de l'Estat o a l'autonomia de l'individu.

Art. 31. Tot català i tota persona resident a Catalunya podrà fundar i mantenir establiments d'instrucció o d'educació, sens prèvia llicència, salva la inspecció de l'autoritat competent per raons d'higiene i moralitat.

Art. 32. A cap català que estigui en lo ple ús de sos drets civils podrà impedir-se-li sortir lliurement del territori ni traslladar sa residència i havers a altres regions o països, salves les obligacions de contribuir al servei militar y al manteniment de les cargues públiques.

Art. 33. Sols los ciutadans compresos en l'article 4, son admissibles als empleus i càrrecs públics dependents de l'Estat de Catalunya.

Aquell que no es trobi comprès en dit article, no podrà exercir a Catalunya lo sufragi en lo que toca al govern regional, ni cap càrrec que tingui anexa autoritat o jurisdicció dintre del territori català.

Art. 34. No serà necessària la prèvia autorisació per a processar davant dels tribunals els funcionaris públics, qualsevolga que sia lo delictes que comètien.

Lo mandato del superior no eximirà de responsabilitat en los casos d'infracció manifesta, clara i terminant d'una prescripció constitucional.

Art. 35. L'enumeració dels drets expressats en aquest títol, no implica la prohibició de qualsevol altre no declarat expressament.

Art. 36. Cap noi menor de 14 anys, i cap noia menor de 12, podran ser admesos a treballs corporals en fàbriques, tallers, ni en altra banda.

Los majors d'aquestes edats, i menors de 18, deuran, per a ser admesos, acreditar que saben llegir i escriure correctament.

Art. 37. No s'autorizarà la instal·lació de cap establiment, sigui del gènere que vulgui, en lo qual hagin d'estar aglomerades moltes persones, mentres no reuneixi les condicions de seguretat i d'higiene que les lleis determinin.

Art. 38. Les empreses de ferro-carrils i de demés medis de locomoció, deuran, sempre i en tot cas, respondre civilment de les

desgràcies personals que succeeixin en l'exercici de lo que sigui objecte de sa explotació.

Igual responsabilitat tindran les empreses, amos o patrons de fàbrica, tallers, obres o construccions respecte de les desgràcies personals que experimentin sos operaris o dependents en les indicades fàbriques, tallers, obres o construccions.

La llei determinarà lo modo de regular les indemnizacions que per aquestos conceptes s'hagin de fer efectives, les quals procediran sempre, i sense tenir en compte si ha mediat o no imprudència o descuit per part de la víctima.

Art. 39. L'Estat Regional se reserva entre les seves facultats legislatives, la de fer lleis regularisant les hores de treball.

Art. 40. Quan los poders facultats a l'efecte per aquesta Constitució, o per la Federal, declarin lo territori de Catalunya en estat de guerra, regiran allavors les lleis militars.

En cap cas podrà establir-se altra penalitat que la prescrita pre la llei.

Art. 41. L'exercici de tots los cultes es lliure a Catalunya.

Art. 42. Queda separada la Iglésia de l'Estat, prohibint-se en conseqüència als Municipis lo subvencionar directa ni indirectament cap culte.

Art. 43. Les actes de naixement, de matrimoni i defunció, seran registrades sempre per les autoritats civils i sols seran vàlides les que tinguen aquest requisit.

Art. 44. Queden secularisats los cementiris.

Art. 45. Queden secularisades l'Ensenyança i la Beneficència, dependents de l'Estat i de les Municipalitats.

Art. 46. Queden abolits los títols de noblesa.

Art. 47. Queda abolida la pena de mort i totes les perpetues.

TÍTOL IV

Del govern de Catalunya

Art. 48. La forma de govern de l'Estat català és la República democràtica representativa.

Art. 49. Tots los poders són electius, amovibles i responsables.

Art. 50. La sobirania originària resideix en tots los compresos en l'article 23, los quals la exerceixen por medi del sufragi universal.

Art. 51. Aquestos organismes són lo Municipi i l'Estat Regional.

Art. 52. Lo Poder de la Regió es divideix en Poder legislatiu, Poder executiu i Poder judicial.

Art. 53. Lo Poder legislatiu serà exercit exclusivament per les Corts.

Art. 54. Lo Poder executiu serà exercit per lo President i los Ministres.

Art. 55. Lo Poder judicial serà exercit per jurats i jutges, qual nombrament no dependrà jamai dels altres Poders públics.

TÍTOL V

De les facultats corresponents als Poders públics de la Regió

Art. 56. Les facultats competents a dits Poders, són:

1. Relacions ab los altres Estats regionals i ab la Federació.
2. Arreglo de les qüestions territorials i de les competències entre els Municipis.
3. Conservació de la unitat i de la integritat de Catalunya.
4. Exèrcit regional.
5. Ferrocarrils, camins i demés obres públiques d'interès regional.
6. Deute regional.
7. Emprèstit regional.
8. Contribucions i rendes que síguen necessàries per a lo manteniment de l'Estat Regional i per a contribuir als gastos generals de la Federació.
9. Llegislació política, civil, penal i processal.
10. Sanitat i Beneficència regional.
11. Monts i mines.
12. Canals regionals.
13. Universitat, Instituts i Escoles d'agricultura, indústria, comerç, arts i oficis de la Regió.
14. Béns i drets de la Regió.
15. Conservació de l'ordre públic regional i declaració d'estat de guerra civil.

TÍTOL VI

Del Poder Llegislatiu

Art. 57. Lo Poder Llegislatiu de Catalunya, o sia les Corts Catalanes, se compondrà de dos cossos: Congrés i Senat.

Art. 58. Lo Congrés se compondrà de Diputats elegits per les comarques o circumscripcions de què parlen los articles 104 i 105, quals comarques o circumscripcions elegiran un Diputat per cada vint mil habitants i un més per fracció de més de deu mil, essent tots elegits per sufragi universal directe de tots los electors compresos en l'article 23.

Art. 59. Los Senadors seran elegits per los Ajuntaments, los quals ne nombraran dos per cada una de les dites comarques de què parlen los citats articles 104 i 105.

Per a ser Diputat, s'ha de ser elector i estar en la plenitud dels drets civils; i per a ser Senador s'han de reunir aquestes mateixes circumstàncies i comptar per lo menys l'edat de 35 anys.

Art. 60. Les Corts se renovaran en sa totalitat cada dos anys.

TÍTOL VII

De la celebració i facultats de les Corts

Art. 61. Les Corts se reuniran tots los anys celebrant dos legislatures anuals que duraran al menys abdues quatre mesos, començant la primera tots los anys lo quinze de Març i la segona lo quinze d'Octubre.

Art. 62. Cada un dels cossos colegisladors tindrà les següents facultats:

- 1.ª Formar lo respectiu Reglament per a son govern interior.
- 2.ª Examinar la legalitat de l'elecció i l'aptitud dels individus que el componguin.
- 3.ª Nomenar, al constituir-se, son President, Vice-presidents i Secretaris.

Art. 63. No podrà estar reunit un dels cossos colegisladors sense que l'altre ho estigui també.

Art. 64. Lo Congrés i lo Senat no poden deliberar junts, ni juntar-se sinó en los casos taxativament expressats en aquesta Constitució.

Art. 65. Les Corts podran esser convocades per a qualsevol ciutat o vila de Catalunya, designant-se en cada legislatura lo punt de reunió de la següent o deixant-se a elecció de la Diputació general o Comissió permanent de Corts.

Art. 66. Les sessions del Congrés i del Senat seran públiques exceptuant los casos que exigeixin indispensable reserva; però mai en sessió secreta podran discutir-se ni votar-se lleis.

Art. 67. La iniciativa de les lleis, correspon a cada un dels cossos colegisladors i al Poder executiu.

Art. 68. Los projectes de Llei sobre contribucions, crèdit públic i forces militars se presentaran al Congrés abans que al Senat.

Art. 69. Cap projecte podrà ser Llei sens que abans s'igüia aprovat en los dos cossos colegisladors.

En cas de dissentiment se constituirà una comissió mixta d'igual número de Senadors i de Diputats per a veure si es pot arribar a una avinença.

Si la comissió mixta no es posa d'acord, se suspèndrà lo projecte de llei per aquella legislatura.

Si es reproduex en la immediata, i continua lo dissentiment, s'acudirà al prebiscit, en lo qual, per sufragi universal, decidirà lo poble votant «sí» o «no», si aprova o prebutja la llei.

Si la disconformitat existís respecte als projectes de què parla l'article 68, prevaleixerà la resolució del Congrés i serà Llei lo projecte després de intentada l'avinença per medi de la comissió mixta.

Art. 70. Les resolucions de les Corts se pendran a pluralitats de vots.

Per a votar les lleis, se requereix en cada un del cossos colegisladors la presència de la meitat més un del número total dels individus que tinguen aprovados ses actes.

Art. 71. Les Corts podran pendre mides que obliguin als Diputats i Senadors a concórrer a les sessions.

Art. 72. Lo càrrec de Diputat i Senador és absolutament incompatible ab tot altre càrrec públic, ja sia honorífic, ja retribuït.

La sola acceptació, per part del que desempenyi qualsevol d'aquestos càrrecs, del de Diputat o Senador, implica la renúncia de la Diputació o Senaduria, sense que tampoc sigui necessària cap mena de manifestació expressa.

Art. 73. Los Diputats i Senadors rebran una indemnació que es fixarà per les lleis.

Art. 74. Ni lo President del Poder executiu, ni els individus del mateix, poden ser Diputats ni Senadors mentres exerceixen

aquell, ni poden assistir a les sessions de les Corts sinó per mandat especial de les Cambres, lo qual deurà dictar-se sempre i quan aixís ho demanin la tercera part de Diputats o Senadors.

Art. 75. Lo Congrés té el dret d'acusar davant del Senat al President i als Ministres; lo Senat té el dret de declarar que hi ha lloc o no a la formació de causa, i lo Tribunal Suprem a jutjar-los i sentenciar-los.

Art. 76. Les Corts al terminar cada legislatura nomenaran la Diputació general de Catalunya composta de quatre Diputats elegits per lo Congrés i cinc Senadors elegits per lo Senat. Dits nou individus se constituiran nomenant son President, son Vicepresident i son Secretari.

Art. 77. La Diputació general, com a Comissió permanent de Corts, vetllarà per l'observància de les lleis per part del Poder executiu; convocarà les Corts en reunió extraordinària sempre i quan ho crega precis o quan ho demani lo Poder executiu, i formarà lo Memorial d'agravis, o síguia la compilació de totes les queixes rebudes contra lo Poder executiu durant l'intermig de la legislatura, per a presentar-lo a les Corts en la més immediata.

Art. 78. Los Senadors i Diputats, des del moment de l'elecció, no podran ser processats ni detinguts quan estiguen obertes les Corts, sense permís del respectiu cos col·legislador, i quan estiguen tancades, sense permís de la Diputació general.

S'exceptua el cas de delictes *infraganti*, en lo qual podran ser detinguts posant-ho de seguida en coneixement del Congrés, del Senat o de la Diputació, segons lo cas, per a que decidèsquia lo que estimi convenient.

Si es dictés sentència contra un Senador o Diputat, en procés seguit sens lo permís a què es referix lo paràrafo anterior, la sentència no podrà portar-se a efecte fins que autorisi sa execusió lo cos a què pertanyi lo processat.

Art. 79. Los Senadors i Diputats són inviolables per les opinions y vots que emiteixin en l'exercici de son càrrec.

TÍTOL VIII

Del Poder executiu

Art. 80. Lo Poder executiu serà exercit per un Consell compost de tres Ministres: un encarregat de tot lo referent a Governació, altre encarregat de tot lo relatiu a Foment i altre encarregat de tot lo tocant a Hisenda, tots tres baix la direcció d'un President que es titularà President del Consell de l'Estat Català.

Art. 81. Lo President serà nomenat per lo Congrés i lo Senat reunits, a pluralitat de vots. Son càrrec durarà dos anys i serà amovible i reelegible a voluntat dels cossos col·legisladors. Quan un d'ells acordi la remoció i sempre i quan vaqui la Presidència, deuran juntar-se lo Senat i lo Congrés per a procedir a nova elecció presidencial.

Art. 82. En les ausències i enfermetats del President, desempenyarà son puesto, interinament, lo Conseller o Ministre de més edat.

Art. 83. Lo President nomena i separa lliurement los Ministres o Consellers.

Art. 84. Competeix al Poder executiu, o sigui a la Presidència i al Consell de l'Estat Català:

1. Disposar de l'Exèrcit regional per a la seguretat interior i defensa de Catalunya.

2. Nomenar los empleats públics de la Regió ab arreglo a les lleis.

3. Distribuir los ingresos i fer los gastos ab arreglo a les lleis.

4. Utilisar tots el medis lligítims per a que aixís la Constitució i lleis federals com la Constitució i lleis regionals, tinguin exacte compliment.

5. Facilitar al Poder judicial l'exercici expedit de son ministeri.

6. Donar reglaments per a l'execució de les lleis regionals.

7. Promoure i fomentar dintre d'elles i del círcol de ses atribucions tot quant convínguia al foment dels interessos morals i materials de Catalunya.

8. Presentar anyalment a l'aprovació de les Corts los comptes de l'últim exercici i los pressupostos per a l'immediat, i Memòries sobre l'estat de l'administració pública, proposant a sa deliberació i sanció les lleis que li aparèsquien necessàries.

Art. 85. Competeix especialment al President del Consell de l'Estat Català:

1. Promulgar, dins dels 15 dies següents a sa aprovació definitiva, les lleis que dictin i sancionin les Corts, salvo que aquestes declaressin urgent la promulgació, en qual cas deurà fer-ho de seguida.

2. Demanar a la Diputació general la reunió extraordinària de Corts quan en son concepte aixís ho requereixi l'estat o los interessos de la Regió.

3. Dirigir missatges a les Corts proposant tot quant cregui convenient al bé de Catalunya.

4. Sostener les relacions inter-regionals ab los demés Estats de la Federació i ab los Poders d'aquesta.

Art. 86. Los sous que la llei senyali a lo President i als Consellers o Ministres, no podran ser alterats durant lo período de son mando.

TÍTOL IX

Del Poder judicial

Art. 87. Lo Poder judicial no emanarà de l'executiu, ni del lliglatiu.

Art. 88. Queda prohibit al Poder executiu, en tots sos graus, imposar penes personals ni pecuniàries per mínimes que síguen. Tot càstic s'imposarà per lo Poder judicial.

Art. 89. Tots los Tribunals seran collegiats.

Art. 90. S'estableix lo Jurat per a tota classe de delictes.

Art. 91. S'establiran també jurats mixtos d'obrers i patrons per a la resolució de les diferències i conflictes que sorgeixin entre els operaris i el dits patrons, en conformitat a lo que prescrigui la llei.

Art. 92. En cada Municipi hi haurà un tribunal o mes, segons la importància d'aquell, nombrats directament per lo poble i encarregats d'entendre en la correcció de les faltes, judicis verbals de petita quantia i actes de conciliació.

Art. 93. Hi haurà per a la formació de los sumaris criminals, jutges d'instrucció en les demarcacions que la llei determini. Aquestos jutges seran nomenats per les Sales de lo criminal de les Audiències mitiant oposició.

Art. 94. Hi haurà lo número d'Audiències necessari per a la bona administració de justícia dintre de les demarcacions que la llei senyali.

Aquestes Audiències se compondran de dues Sales o Tribunals, un civil i un altre criminal.

Los magistrats de la Sala de lo criminal seran nomenats per lo Tribunal Suprem d'entre els jutges d'instrucció i ab arreglo o lo que la llei prescrigui.

Los magistrats de les Sales o Tribunals civils seran nomenats també per lo Suprem dintre de lo que la llei determini.

Art. 95. Lo Tribunal Suprem Regional se compondrà de nou magistrats i sis suplents, elegits tots per sufragi universal directe de tots los electors de Catalunya compresos en l'article 23.

La llei determinarà les condicions d'elegibilitat que hagin de reunir, aixís los magistrats com los suplents.

Les vacants del Tribunal Suprem i de sos suplents s'ompliran en lo temps que la mateixa llei designi per medi del sufragi universal abans dit.

Art. 96. Los jutges o magistrats de les Audiències no podran ser separats sinó per sentència judicial o per acord del Tribunal superior geràrquic.

Los magistrats del Tribunal Suprem tampoc podran ser separats sinó per sentència judicial o per lo sufragi universal del poble català cridat a l'efecte per lo mateix Tribunal Suprem o per l'acord del Senat i lo Congrés, per a que voti si vol o no la separació d'aquell magistrat o magistrats.

Art. 97. Lo Tribunal Suprem ademés d'exercir les funcions jurídiques ordinàries que determinin les lleis, entindrà en los litigis entre els Municipis, en lo processament del President del Consell de l'Estat i dels Ministres o Consellers, i en los assumptos en què la Regió síguia part.

Art. 98. Lo Tribunal Suprem dictarà son Reglament administratiu interior i nomenarà tots sos empleats subalterns.

TÍTOL X

Dels Municipis

Art. 99. Los Municipis tenen en tot lo referent a sa vida interior autonomia administrativa, econòmica i política.

Art. 100. L'autonomia del Municipi, comprèn:

1. La facultat de constituir son Poder executiu en la forma que tingui per convenient.

2. La facultat de constituir son Poder lliglatiu per a dictar les regles concernents als assumptos municipals en la forma que vulgui, mitiant que sinó es lo comú de veïns que directament ho faci, ellegèsquia dit poder per sufragi universal directe dels electors compresos en l'article 23.

3. La facultat d'ellegir son Poder judicial per lo medi ja dit en l'article 92.

4. La facultat de reglamentar tot lo concernent a la policia de seguretat i urbana.

5. La facultat de reglamentar i cuidar en tot lo relatiu a camins, canals veïnals i monts veïnals.

6. Reglamentar i cuidar de tot lo referent a la beneficència pública municipal i a la salubritat de la població.

7. La facultat d'administrar lliurement ses rendes i fondos comunals.

8. La de repartir i cobrar en lo modo que cregui més convenient aixís les contribucions necessàries per a lo compliment dels expressats fins, com lo cupo de tributació que lo govern de l'Estat assigni per a atendre als gastos regionals i als de la Federació.

9. La facultat d'organisar i reglamentar l'ensenyança pública local.

Art. 101. Los Municipis en l'exercici de les facultats inherents a sa autonomia no podran infringir ni desconèixer cap dels preceptes d'aquesta Constitució, ni tampoc dels de la Federal espanyola.

Art. 102. Los Municipis venen obligats a sostenir Gimnasis i Escoles de nois, de noies i d'adults, en los quals se'ls hi dónguia la instrucció primària obligatòria y gratuïta per a son desenrotllo físic, intel·lectual i moral.

Art. 103. Si los Poders municipals l·legislatiu o executiu reparteixen desigualment la contribució o l'exigeixen a un ciutadà en desproporció als seus havers, l'agraviat o agraviats tindran expedit lo dret per a acudir al Poder judicial, ja en demanda civil, ja criminal, segons procedèsquia.

Art. 104. Com a òrgano intermig de comunicació entre els Municipis i l'Estat regional i pels efectes previnguts en los articles 58 i 59 i los administratius i judicials que les lleis prescriguin, hi haurà la comarca o circumscripció.

Art. 105. La llei determinarà l'extensió i límits d'aquestes comarques procurant restablir les antigües catalanes, i atenent per a formar-les a les condicions geogràfiques, a la comunitat d'interessos i afinitats històriques dels Municipis que hagin de constituir-les i prèvia consulta d'aquestos.

TÍTOL XI

De l'Exèrcit Regional

Art. 106. L'exèrcit se divideix en permanent i de reserva.

Lo permanent, qual organisació determinarà la llei, se componrà sols de voluntaris.

La reserva la compondran tots los ciutadans de Catalunya de 21 a 40 anys, quedant en absolut abolides les redencions i les substitucions.

Art. 107. La 1.ª reserva composta de tots los ciutadans de 21 a 26 anys; la 2.ª de tots los de 26 a 30, i la 3.ª dels de 30 a 40, deuran acudir almenys una vegada l'any a exercicis militars.

Art. 108. Lo Govern regional nomenarà los jefes i oficials aixís de la força pública permanent, com de les reserves, ab arreglo a lo que determini la llei d'organissació de l'exèrcit.

Art. 109. Les reserves tindran depositades les armes necessàries en los quartels i parks del Govern regional, i sols podran armar-se per un decret d'aquest i mobilisar-se per una llei.

TÍTOL XII

De la reforma de la Constitució

Art. 110. Les Corts podran acordar la reforma de la present Constitució, senyalant a l'efecte l'article o articles que hagin d'alterar-se.

Art. 111. Acordada la reforma es cridarà al poble català per a què per sufragi universal directe de tots los electors compresos en l'article 23, voti en plebiscit si vol o no la reforma.

Art. 112. Si lo resultat del plebiscit és afirmatiu es convocaran noves Corts per a dintre de tres mesos a fi de què portin a cap la reforma.

Art. 113. Executada la reforma se sometrà de nou a l'aprovació popular per lo mateix medi del plebiscit, i si d'aquest resulta acceptada quedarà vigent la reforma constitucional.

Barcelona, 2 Maig de 1883. — President: FRANCESC SUÑER I CAPDEVILA (major). — Vice-presidents: JOSEP MARIA VALLÈS I RIBOT. ALBERT CAMPS. — Diputats: RAFEL CAMPDEPADRÓS. — JOAN CAMPABADAL. — FREDERIC CASTELLS. — CARLOS FERNÁNDEZ CASTROVERDE. — PERE CLOSAS. — TOMÀS COMA DAURA. — FRANCESC CORBELLA. — FELIU CRESPI. — VALENTÍ CORNET. — REMI CORTÈS. — IGNACI DUBLÉ. — JOAN ESTANY. — MIQUEL FERRER I GARCÉS. — FRANCESC XAVIER FLAQUER. — PAU FONT BESO. — JOAN GERMAIN AMAT. — WENCESLAU GIGÓ. — MIQUEL GUANSÉ I PUIG. — JOAQUIM GURRI. — MARCEL·LINO JUBANY. — JOSEP JUBERT CORTADA. — EUGENI LITRAN. — CRISTÒFOL LITRAN. — BALDOMERO LOSTAU. — RAMON LOSTAU. — ANTON MACIAS. — FRANCESC MALET. — JOAN MATAS HORTAL. — LLU-

CIÀ NAVARRO. — JOSEP PETIT PERELLÓ. — JOAN PUIG I LLAGOSTERA. — RAMÓN PUIG I LLAGOSTERA. — JOSEP PUJOL I BECH. — AGUSTÍ RABASSA I SAGUÉS. — PERE RAMOS DONJÓ. — RAMÓN RIERA. — JOAN RISTOL. — JOSEP ROIG I MINGUET. — CARLOS SAORNIL. — PERE SIMON. — ENRIC SOLOZÁBAL. — FRANCESC SUÑER I CAPDEVILA (menor). — FLORENCI TOMÀS. — JOAN TUTAU. — EVARISTO ULLASTRES. — GENÍS VIDAL ROURA. — JOSEP VIDAL CAMPANERIA. — MIQUEL VILÀ. — MIQUEL VILALTA. — JOSEP VIÑAS GRAU. — JOAQUIM VIÑAS PAGÈS. — PERE VIÑAS RENOM. — FRANCESC VIÑAS BRIERA. — Secretaris: BALDOMERO PUJADAS. — CAMILO CASTELLS. — JOAN BOMBAU FIOL. — ALFRED BETHANCOURT.

Les Bases de Manresa

BASES PER A LA CONSTITUCIÓ REGIONAL CATALANA

Poder central

Base 1.ª *Ses atribucions.* Vindran a càrrec del Poder central:

- a. Les relacions internacionals.
- b. L'exèrcit de mar i terra, les obres de defensa i l'ensenyança militar.
- c. Les relacions econòmiques d'Espanya ab los demés països, i, en conseqüència, la fixació del aranzels i lo ram d'Aduanes.
- d. La construcció i conservació de carreteres, ferrocarrils, canals i ports que sien d'interès general. En les d'interès interregional podran posar-se d'acord lliurement les regions interessades, intervenint lo Poder central, sols en cas de desavinença. Les vies de comunicació d'interès regional, seran d'exclusiva competència de les regions. Igual criteri se seguirà en los serveis de correus i telègrafos.
- e. La resolució de totes les qüestions i conflictes interregionals.
- f. La formació del pressupost anyal de gastos que, en lo que no arribin les rendes d'Aduanes, deurà distribuir-se entre les regions a proporció de sa riquesa.

Sa organització. Lo Poder central s'organitzarà baix lo concepte de la separació de les funcions legislativa, executiva i judicial.

Lo Poder legislatiu central radicarà en lo Rei o Cap de l'Estat i en una Assemblea composta de representants de les regions, ele-

gits en la forma que cada un estimi convenient; lo número de representants serà proporcional al d'habitants i a la tributació, tenint-ne tres la regió a la que n'hi corresponguin menos.

Lo Poder executiu central s'organitzarà per medi de Secretaries o Ministeris, que podran ser: de Relacions exteriors, de Guerra, de Marina, d'Hisenda i de l'Interior.

Constituirà lo Poder suprem judicial, un Alt Tribunal format per magistrats de les regions, un per cada una d'elles, elegits per les mateixes; cuidarà de resoldre los conflictes interregionals i de les regions ab lo Poder central, i d'exigir la responsabilitat als funcionaris del Poder executiu. Aquest Tribunal no es considerarà superior jeràrquic dels Tribunals regional que funcionaran ab completa independència.

Disposicions transitòries. Atenent a que les relacions que, segons los preceptes constitucionals vigents, uneixen l'Estat ab la Iglésia, han sigut sancionades per la Potestat d'aquesta, es mantindran aquelles, mentres abdues Potestats, de comú acord, no les modifiquin.

Lo Poder central procurarà concordar ab lo Sant Pare la manera de subvenir la dotació del Cult i Clero, i de proveir les dignitats i prebendes eclesiàstiques, en harmonia ab l'organització regional; i tant si es sosté el Real Patronat, com si es restableix la disciplina general de la Iglésia, deurà procurar-se que, respecte de Catalunya, se previngui en lo Concordat que hagin de ser catalans els que exerceixin jurisdicció eclesiàstica pròpia o delegada, com també els obtentors de dignitas i prebendes.

Lo Deute Públic avui existent vindrà a càrrec del Poder central; mes aquest no podrà crear-ne de nou, i quedarà de compte de les diverses regions lo que en l'esdevenidor contreguin per a son sosteniment i el de les cargues del Poder central.

Poder regional

Base 2.ª En la part dogmàtica de la *Constitució Regional Catalana* es mantindrà lo temperament expansiu de la nostra legislació antiga, reformant per a posar-les d'acord ab les noves necessitats, les sàvies disposicions que conté respecte del sdrets i llibertats dels catalans.

Base 3.ª La llengua catalana serà l'única que, ab caràcter oficial, podrà usar-se a Catalunya i en les relacions d'aquesta regió ab lo Poder central.

Base 4.ª Sols los catalans, ja ho sien de naixença, ja per virtut de naturalisació, podran desempenyar a Catalunya càrrecs públics,

fins tractant-se dels governatius i administratius que depenguin del Poder central. També deuran esser exercits per catalans los càrrecs militars que comportin jurisdicció.

Base 5.ª La divisió territorial sobre la que es desenrotlla la gradació jeràrquica dels Poders governatius, administratius i judicials, tindrà per fonament la comarca natural i el municipi.

Base 6.ª Catalunya serà l'única soberana de son govern interior. Per lo tant, dictarà lliurement ses lleis orgàniques; cuidarà de sa legislació civil, penal, mercantil, administrativa i processal; de l'establiment i percepció d'impostos; de l'encunyació de la moneda, i tindrà totes les demás atribucions inherentes a la soberania que no corresponguin al Poder central, segons la Base 1.^a

Base 7.ª Lo Poder legislatiu Regional radicarà en les Cortes Catalanes, que deuran reunir-se tots los anys en època determinada, i en lloc diferent.

Les Corts es formaran per sufragi de tots los caps de casa agrupats en classes fundades en lo treball manual, en la capacitat o en les carreres professionals i en la propietat, indústria i comerç, mitjançant la corresponent organització gremial en lo que possible sia.

Base 8.ª Lo Poder judicial s'organitzarà restablint l'antiga Audiència de Catalunya. Son president i vis-presidents, nomenats per les Corts, constituiran la suprema autoritat judicial de la Regió, i s'establiran los Tribunals inferiors que sien necessaris, devent ser fallats en un període de temps determinat i en última instància, dintre de Catalunya, tots los plets i causes.

S'organizaran jurisdiccions especials com la industrial i la de comerç.

Los funcionaris de l'ordre judicial seran responsables.

Base 9.ª Exerciran lo Poder executiu cinc o set alts funcionaris nomenats per les Corts, los qui estaran al davant dels diversos rams de l'administració regional.

Base 10.ª Se regoneixerà a la *comarca natural*, la mayor latitud possible d'atribucions administratives per al govern de sos interessos i satisfacció de ses necessitats. En cada comarca s'organitzarà un Consell nomenat per los municipis de la mateixa, quin exercirà les citades atribucions.

Base 11.ª Se concediran al *municipi* totes les atribucions que necessita per al cuidado de sos interessos propis i exclusius.

Per a l'elecció dels càrrecs municipals, se seguirà el mateix sistema de representació per classes adoptat per a la formació de les Corts.

Base 12.ª Catalunya contribuirà a la formació de l'exèrcit permanent de mar i terra per medi de voluntaris o bé d'una compensació en diners, prèviament convinguda, com abans de 1845. Lo cos d'exèrcit que a Catalunya correspongui, serà fixo, i a ell deuran pertànyer los voluntaris ab què hi contribueixi.

S'establirà ab organització regional la reserva, a la que quedaran subjectes tots los minyons d'una edat determinada.

Base 13.ª La conservació de l'ordre públic i seguretat interiors de Catalunya estaran confiades al Sometent, i per al servei actiu permanent es crearà un cos semblant al de Mossos de l'Equadra o de la Guàrdia Civil. Dependran en absolut, totes aquestes forces, del Poder regional.

Base 14.ª En l'encunyació de la moneda, Catalunya haurà de subjectar-se als tipus unitaris en què convinguen les regions i los tractats internacionals d'Unió monetària, essent lo curs de la moneda catalana, com lo de les demás regionals, obligatori en tota Espanya.

Base 15.ª L'ensenyança pública, en sos diferents rams i graus, deurà organitzar-se d'una manera adequada a les necessitats i caràcter de la civilització de Catalunya.

L'ensenyança primària la sostindrà el municipi, i en son defecte, la comarca; en cada comarca, segons sia son caràcter agrícola, industrial, comercial, etc., s'establiran escoles pràctiques d'agricultura, d'arts i oficis, de comerç, etc. Deurà informar los plans d'ensenyança, el principi de dividir i especialisar les carreres, evitant les ensenyances enciclopèdiques.

Base 16.ª La Constitució Catalana i los drets dels catalans, estaran baix la salvaguarda del Poder executiu català, i qualsevol ciutadà podrà deduir demanda davant dels tribunals contra els funcionaris que la infringeixin.

Base 17.ª *Disposicions transitòries.* Continuaran aplicant-se el Codi penal i el Codi de comerç, però en l'esdevenidor serà de competència exclusiva de Catalunya reformar-los.

Es reformarà la legislació civil de Catalunya, prenent per base son estat anterior al Decret de Nova Planta i les noves necessitats de la civilització catalana.

Se procurarà immediatament acomodar les lleis processals a la nova organització judicial establerta, i mentrestant s'aplicaran les lleis d'Enjudiciament civil i criminal.

Manresa, 27 març 1892. — Lo President, LLUÍS DOMÈNECH I MONTANER. — Los secretaris, ENRIC PRAT DE LA RIBA. — JOSEP SOLER I PALET.